

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Agentura
pro sociální začleňování

SITUAČNÍ ANALÝZA

Slaný

2017

Zpracovala: Zuzana Korecká

Obsah

Obsah	2
Cíle situační analýzy	3
Metodologie zpracování situační analýzy	4
Etika výzkumu3	4
Základní terminologie	4
Agentura pro sociální začleňování	4
Sociální vyloučení.....	5
Město Slaný – základní charakteristika ve vztahu k sociálnímu vyloučení.....	6
Lokality s vyšším podílem osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením ve Slaném..	7
Spolupráce města Slaný s Agenturou pro sociální začleňování.....	9
Lokální partnerství a pracovní skupiny ve Slaném.....	9
Strategický plán sociálního začleňování	10
Bydlení.....	11
Zaměstnanost.....	12
Zadluženost	13
Sociální služby	14
Bezpečnost	15
Přehled jádrových indikátorů a tzv. checklistů	Chyba! Záložka není definována.
Bydlení.....	Chyba! Záložka není definována.
Zaměstnanost.....	Chyba! Záložka není definována.
Zadluženost	Chyba! Záložka není definována.
Sociální služby	Chyba! Záložka není definována.
Bezpečnost	Chyba! Záložka není definována.

Cíle situační analýzy

Cílem situační analýzy je poskytnout přehled spolupráce města Slaný s Agenturou pro sociální začleňování (dále také ASZ), jež je jedním z odborů Úřadu vlády ČR. Situační analýza je podkladem pro přípravu tzv. „Exit strategie“, která je připravována za asistence ASZ lokálním partnerstvím a která na základě zhodnocení dosavadní spolupráce a jejích konkrétních výsledků formuluje tzv. **plán vzdálené podpory**.

Situační analýza je podkladem pro přípravu tzv. „Exit strategie“, která je připravována za asistence ASZ lokálním partnerstvím a která na základě zhodnocení dosavadní spolupráce a jejích konkrétních výsledků formuluje tzv. **plán vzdálené podpory**.

Situační analýza podává přehled o vývoji konkrétních indikátorů sociálního vyloučení za období spolupráce s ASZ a podrobněji analyzuje vývoj situace v tematických oblastech, které byly řešeny v rámci Strategického plánu sociálního začleňování (SPSZ). Doplnění o aktuální hodnoty indikátorů sociálního začleňování umožňuje srovnání výchozího stavu sociálního vyloučení (popsaných ve vstupní analýze, resp. analytické části SPSZ) se stavem při ukončení intenzivní podpory ASZ po třech letech intervence.

Situační analýza vychází zejména z analytických dokumentů zpracovaných ASZ (podrobněji viz kapitola *Metodologie*), základní metodou je **desk research**, který je zaměřený především na sběr kvantitativních údajů porovnatelných s indikátory sebranými v roce 2017. Tento postup umožňuje využít analýzu pro další analytickou práci ASZ i jako podklad pro evaluaci intervence Agentury v dané lokalitě.

Situační analýza vychází z tzv. **jádrových ukazatelů**¹ sociálního vyloučení, které udávají rozsah sociálního vyloučení. Agentura pracuje s indikátory v oblasti **zaměstnanosti, bydlení, zadluženosti, participace, bezpečnosti a zdraví**. Samostatnou oblastí je vzdělávání, které je řešeno zvlášť v komplementárním projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, který realizuje ASZ s podporou OP VVV. Jádrové indikátory jsou komparovatelné v čase a mohou tak dobře ilustrovat intervenci Agentury pro sociální začleňování v dané lokalitě v rámci realizované spolupráce.

Vzhledem ke zvolené metodě analýzy sekundárních dat nebylo možné hodnotu všech jádrových indikátorů z daných oblastí dohledat. Z toho důvodu jsou v předkládané analýze uvedeny pouze ty, jejichž hodnotu šlo v analyzovaných dokumentech zpětně dohledat.

V příloze podkladové analýzy se nachází i tzv. checklisty, které doplňují jádrové indikátory o informace o nastavení místních sociálních politik. Pro situační analýzu města Slaný se podařilo metodou desk research vyplnit checklisty sociálního bydlení pro domácnosti ohrožené sociálním vyloučením, podpory sociální práce při získání a udržení bydlení, sociálních služeb, prostupného zaměstnání a zadluženosti.

¹ Jádrové indikátory jsou ukazatele stavu jednotlivých jevů, které charakterizují různé dimenze sociálního vyloučení

Metodologie zpracování situační analýzy

Hlavní metodou zpracování situační analýzy je **desk research**, tedy sekundární analýza dostupných analytických zdrojů. Další použitou metodou byla realizace polostrukturovaných rozhovorů s institucionálními aktéry v rámci mikrotýmu.

Analýza vychází zejména z dokumentů:

Situační analýza města Slaný (Dvořáková, T., TD kontext, 2015)

Strategický plán sociálního začleňování pro královské město Slaný 2016 - 2018

Etika výzkumu

Pro realizovaný výzkum je závazná výzkumnická etika. To mimo jiné znamená, že v šetření nebylo narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí byla i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

Základní terminologie

Agentura pro sociální začleňování je jedním z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR a spadá do gesce ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu. Agentura funguje od roku 2008 a je vládním nástrojem na podporu obcí, které řeší problematiku sociálního vyloučení.

Agentura pro sociální začleňování

- pomáhá obcím a městům při mapování a detailním poznávání problémů sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel, při přípravě a nastavování dlouhodobějších procesů pro jejich řešení a při získávání financí na tyto postupy.
- propojuje přitom místní subjekty (města a obce a jejich úřady, ale také neziskové organizace, školy a školská zařízení, Úřad práce, zaměstnavatele, policii a veřejnost), aby při sociálním začleňování spolupracovaly.
- spolupracuje s ministerstvy, přenáší informace z komunální úrovně směrem ke státní správě, podílí se na formování státní politiky sociálního začleňování a její koordinaci. Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) je nástrojem pomoci obcím a svazkům obcí při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) za místní podpory Agentury pro sociální začleňování. V rámci tohoto přístupu mohou obce koordinovaně čerpat prostředky ze tří operačních programů. Podmínkou čerpání je vypracování strategického plánu sociálního začleňování, který obcím a městům Agentura pomáhá zpracovat.

Sociální vyloučení

Pod pojmem sociální vyloučení chápeme **proces vylučování lidí nebo skupin lidí na okraj společnosti, do chudoby a izolace**. Tento způsob vyloučení se projevuje na různých úrovních, např. sociální, prostorové, ekonomické či symbolické. Sociálně vyloučení se nacházejí v situaci, kdy mají sníženou míru přístupu ke zdrojům běžně dostupným většině obyvatel, zároveň s tím se snižuje jejich schopnost udržovat sociální kontakty s obyvateli mimo situaci sociálního vyloučení a možnosti participace na organizaci sociálního života a účasti v rozhodování.

Sociální vyloučení se vyznačuje různými charakteristikami, které se v různých lokalitách vyskytují s různou intenzitou. Společná všem lokalitám a jejich obyvatelům je však skutečnost, že se potýkají s několika zásadními existenčními problémy zároveň, a tudíž jejich řešení, které by směřovalo k vymanění se ze stavu sociální exkluze, je natolik obtížné, že je pro sociálně vyloučeného takřka nedosažitelné bez vnější pomoci.

Základními indikátory sociálního vyloučení je materiální chudoba, dlouhodobá nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízká kvalita a nejistota v bydlení, ztížený přístup ke kvalitnímu společnému vzdělávání, vysoká míra zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a vysoká míra migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti. Každý z uvedených aspektů sociálního vyloučení může být v různých lokalitách a u různých jejich obyvatel zastoupen v jiné míře. Kombinace intenzity přítomnosti těchto jevů pak vytváří charakter jednotlivých lokalit, které se stejně jako lokální kontext mnohdy výrazně liší.

Pokud dochází k vyšší koncentraci osob s kombinací několika nebo všech výše zmíněných ukazatelů, hovoříme o sociálně vyloučené lokalitě (SVL). Sociálně vyloučené lokality obvykle vznikají působením systémových aktérů či tržních mechanismů. Při jejich vzniku lze sledovat vnější příčiny tohoto procesu, jako jsou schvalované zákony, postoje institucí, tržní mechanismy a stanoviska zbytku společnosti i faktory vnitřní, mezi které se řadí životní styl samotných sociálně vyloučených, které se často mezigeneračně reprodukuje. Specifickou roli v sociálním vyloučení hraje etnicita. V českém kontextu se pak jedná o etnicitu romskou.

Město Slaný – základní charakteristika ve vztahu k sociálnímu vyloučení

Město Slaný leží ve Středočeském kraji, nachází se cca 30 km severozápadně od Prahy. Město je centrem správního obvodu obce s rozšířenou působností (dále jen SO ORP), jenž je součástí okresu Kladno. Město Slaný zabírá plochu 35,11 km². K 31. 12. 2016 žilo ve Slaném 15 505 obyvatel.

Počet a věkové složení obyvatel ve Slaném k 31. 12. 2016

Počet obyvatel celkem	v tom podle pohlaví		v tom ve věku		
	Muži	Ženy	0-14	15-64	65 a více
15 505	7 497	8 008	2 570	9 953	2 982

Zdroj: ČSÚ

Slaný nebylo na rozdíl od okresního města Kladna jednostranně orientováno na průmyslovou výrobu, jednalo se i o spádové centrum zemědělské oblasti. Sídli zde také vojenská posádka a kasárna.

Od přelomu 20. a 21. století se v souvislosti s privatizací bytového fondu a s developerskou činností začala měnit struktura obyvatel Slaného. Například se zvýšil počet přistěhovalých z hlavního města a Slaný se také stalo cílem chudých lidí migrujících z přilehlých i vzdálenějších okresů Ústeckého kraje (Situační analýza 2015: 10).

Ve městě Slaný žije dle expertních odhadů asi 500 obyvatel, které lze považovat za osoby ohrožené sociálním vyloučením. Počet ohrožených sociálním vyloučením ve Slaném v průběhu posledních let jen mírně kolísá, pohybuje se mezi 400 – 600 osobami. Situační analýzou bylo v roce 2015 ve městě identifikováno osm lokalit, kde se sociálně vyloučení převážně koncentrují. Další osoby ohrožené sociálním vyloučením žijí rozptýleně v bytech na sídlištích. Lokality vykazující znaky sociálního vyloučení, nejsou územně rozlehlé, ve většině případů se jedná o jednotlivé budovy. Výjimku představuje bývalý průmyslový areál, kde se nachází několik objektů. V roce 2017 bylo identifikováno šest lokalit, respektive objektů obývaných vyšším počtem sociálně vyloučených osob. Obyvatelé slánských lokalit bydlí především v bytech a obytných jednotkách soukromých vlastníků nemovitostí. Městské byty tvoří zhruba pětinu obytných prostor, ve kterých žijí sociálně vyloučení. Byty, respektive domy, v osobním vlastnictví mají pouze obyvatelé několika domků na okraji města. V roce 2015 obývala více než polovina sociálně vyloučených ubytovny, v roce 2017 začalo převažovat bydlení v bytových domech. Žádný z uvedených objektů nelze považovat za budovu poskytující standardní bydlení. Technický stav domů i bytů je nevyhovující až závadný, totéž lze uvést i v případě hygienických a zdravotních podmínek. Vzhledem k uvedenému, je třeba upozornit, že ve Slaném zcela chybí bydlení typu azylového zařízení, nejsou tu startovací byty, sociální bydlení (bydlení smluvně propojené s poskytováním sociálních služeb) ani domy na půl cesty.

Lokality s vyšším podílem osob sociálně vyloučených a osob ohrožených sociálním vyloučením ve Slaném

V situační analýze z roku 2015 bylo ve Slaném identifikováno 8 sociálně vyloučených lokalit. Na podzim roku 2017 lze takto označit 6 lokalit s vyšší koncentrací sociálně vyloučených osob. Jedná se vesměs o objekty, které fungují dlouhodobě jako bydlení pro sociálně slabé.

Rozložení lokalit s vyšší koncentrací sociálně vyloučených osob ve Slaném v roce 2015 a 2017 (zeleně jsou označeny lokality, jež byly identifikovány v roce 2017 i v roce 2015, červeně jsou označeny lokality identifikované v roce 2015)

Zdroj: Situační analýza města Slaný, 2015; aktualizace k říjnu 2017

Mezi objekty se zvýšenou koncentrací sociálně vyloučených patří ubytovna Mexiko, jež je v majetku města, dále je to areál bývalých pekáren LUKA v Pražské ulici, suterénní prostory v panelovém domě v Pražské ulici – tzv. Kočárkárny, bytový dům v Kreibichově ulici, tzv. finské domky v Nosačické ulici a dva bytové domy v Trpoměchách.

Ubytovna Mexiko, třípatrová budova z konce 19. století, slouží jako městská ubytovna. Část objektu nelze k bydlení vůbec využít, zbývající prostory tvoří asi 20 obytných jednotek. Žije zde okolo 60 až 70 obyvatel, včetně rodin s dětmi. Mnozí z nich pobývají v ubytovně dlouhodobě. Ubytovací smlouvy jsou uzavírány na dobu určitou a prodlužují se zpravidla po jednom měsíci. Technický stav budovy není dobrý, hygienické

podmínky jsou silně zhoršené (některé obytné jednotky mají společné WC na chodbě, společné sprchy pro všechny obyvatele jsou k dispozici v zázemí ubytovny).

V Pražské ulici se nachází dvě lokality se zvýšenou koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením. Jedná se o **areál bývalých pekáren LUKA**, vlastníkem nemovitostí je pan Lukášek, respektive jeho vnučky, trvale žijící ve Venezuele. Generální plnou mocí na nakládání s jejich majetkem disponuje osoba označovaná jako správce, která má na dění v lokalitě rozhodující vliv. Budovy v areálu byly do nedávné doby vedeny v katastru nemovitostí jako průmyslové objekty. Následně se v katastru objevila jedna z budov jako objekt všeobecné občanské vybavenosti. V další z budov se nachází pět obytných jednotek, jež byly úřadem práce uznány jako prostory splňující standardy kvality bydlení pro získání doplatku na bydlení. V areálu žije okolo 100 obyvatel včetně rodin s dětmi. Lokalita má velmi špatnou pověst, je vnímána jako problematické místo spojené se zvýšeným výskytem trestné činnosti. V květnu roku 2017 zde byl zaznamenán vyšší počet případů žloutenky. V nedalekém panelovém domě se nachází výše popsané **Kočárkárny**. Žije tam asi 20 – 25 osob. Vysoká koncentrace osob ohrožených sociálním vyloučením v těchto objektech ovlivňuje atmosféru v Pražské ulici. Obyvatelé okolních domů si stěžují na hluk a nepořádek, ale hlavně na snížený pocit bezpečí.

Dalším objektem, který obývá vyšší počet sociálně slabých obyvatel, je bytový **dům v Kreibichově ulici**. Jedná se o budovu ve starší zástavbě situovanou nedaleko centra města. Dům, jenž byl původně v majetku města, patří soukromému vlastníkovvi, který se orientuje na ubytovávání sociálně slabých. V domě žije okolo 50 osob včetně rodin s dětmi. Dům není ve vyhovujícím technickém stavu, byty v přízemí a prvním patře jsou vlhké a vyskytují se tam plísňe. Byty v pravé části budovy nemají WC uvnitř bytu, ale pouze jeden společný záchod v chodbě. Dům je považován za problematickou lokalitu.

V Nosačické ulici se nacházejí tzv. **finské domky**, které jsou situovány na okraji města v těsné blízkosti průmyslového areálu. Jedná se o pět malých rodinných domků, z nichž některé jsou ve vlastnictví jejich obyvatel. Horší technický i hygienický stav vykazují dva objekty, ty jsou také považovány za problematické. V jednom z nich žije okolo 20 osob, včetně dětí.

Další identifikovanou lokalitou jsou dva bytové domy v městské části **Trpoměchy**. Lokalita je sice administrativně součástí Slaného, ale prakticky se nachází za hranicí města. Autobusové spojení je zajištěno pouze sedmkrát denně, obyvatelé musí při cestování do Slaného použít automobil nebo jít pěšky. Byty v domech jsou ve vlastnictví několika majitelů. Technický stav domů je nevyhovující, hygienické podmínky jsou velmi špatné. Objekty nejsou napojeny na kanalizaci. Stav bytů je různý, mnoho z nich je vlhkých a vyskytují se tam problémy s okny nebo elektrickými rozvody. Vytápění je zajištěno krbovými kamny. V lokalitě žije asi 150 obyvatel včetně rodin s dětmi, jsou mezi nimi starousedlíci i lidé často migrující.

V průběhu roku 2017 byla uzavřena soukromá ubytovna U Benaru. Jednalo se o budovu tvořenou několika unimobuňkami, která byla situována naproti areálu bývalých přádelen Benar. V budově se nacházelo 18 obytných jednotek. Mezi obyvateli ubytovny byli zastoupeni příjemci příspěvku a doplatku na bydlení.

Spolupráce města Slaný s Agenturou pro sociální začleňování

Spolupráce města Slaný s Agenturou pro sociální začleňování začala v červenci 2014. V březnu 2015 zastupitelstvo schválilo vstup do Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám. Spolupráce probíhala v několika fázích. V letech 2014 - 2015 byla vytvořena Situační analýza a sestaveno lokální partnerství. Během tohoto období byl v rámci setkávání pracovních skupin vytvořen seznam cílů a opatření, které reagovaly na nejvýraznější problémy spojené se sociálním vyloučením.

V listopadu 2015 byl přijat Strategický plán sociálního začleňování (dále také SPSZ). Především v první polovině roku 2016 byly intenzivně připravovány projekty do Operačního programu Zaměstnanost, v rámci kterého bylo pro Slaný a spolupracující subjekty alokováno přes 37 milionů korun. Velkou část (zhruba 27 milionů) těchto peněz se podařilo úspěšně vyčerpat a projekty z nich financované se od začátku roku 2017 realizují. Jedná se především o posílení sociálních služeb (terénní programy a sociální rehabilitace), navýšení úvazků asistentů prevence kriminality či pracovní poradenství pro dlouhodobě nezaměstnané. Na začátku roku 2017 byly podány dva velké investiční projekty do Integrovaného regionálního operačního programu, projekt na pořízení sociálních bytů byl podpořen a žádost o podporu projektu na zlepšení infrastruktury škol zatím čeká na vyřízení.

Souběžně byly vyvíjeny snahy o posilování spolupráce mezi klíčovými aktéry v oblasti sociálního začleňování a také byl sledován a vyhodnocován stav ve vyloučených lokalitách.

V průběhu spolupráce byla pozornost aktérů zaměřena rovněž oblast vzdělávání, která se nadále řídí vlastním strategickým dokumentem Místní plán inkluze, který byl schválen radou města v listopadu 2016.

Lokální partnerství a pracovní skupiny ve Slaném

Ve Slaném vzniklo pět pracovních skupin lokálního partnerství: **Rodiny v krizi a nouzi a sociální služby, Bydlení osob s bytovou nouzí, Bezpečnost a prevence kriminality, Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a Zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce.** Pracovních skupin se účastnili zástupci Města Slaný a Městského úřadu Slaný. Dále se zúčastňovali zástupci organizací, které se problematikou sociálního vyloučení rovněž zabývají, jednalo se především o pracovníky Úřadu práce, neziskových organizací, školských zařízení, městské policie atd.

Aktéři Lokálního partnerství při jednáních v pracovních skupinách kromě tvorby Strategického plánu sociálního začleňování zpracovávali SWOT analýzy v oblastech zaměstnanost, bezpečnost, vzdělávání rodina a bydlení. V rámci pracovních skupin byly také řešeny aktuální problémy a hledány možnosti jejich řešení. Šlo například o jednání, kterého se zúčastnili relevantní partneři pro oblast bydlení a sociálních služeb, jehož cílem bylo upozornit na nutnost řešit situaci v areálu LUKA.

Strategický plán sociálního začleňování

Strategický plán sociálního začleňování města Slaný byl vytvářen od roku 2014. V analytické části SPSZ vycházel zejména ze Situační analýzy města Slaný z roku 2015 a také ze strategických dokumentů města.

Na základě shromážděných materiálů vymezily pracovní skupiny oblasti, ve kterých aktéři vnímali problémy jako nejtěživější a na jejichž řešení byl na místní úrovni potřebný potenciál. Prioritním tématem k řešení byla shledána oblast sociálních služeb. Dosavadní kapacita sociálních služeb totiž neumožňovala dostatečné pokrytí potřeb obyvatel sociálně vyloučených lokalit.

Mezi oblastmi, na něž byla ze strany lokálního partnerství zaměřena pozornost, patřila též problematika bydlení. Většina objektů obývaných sociálně vyloučenými osobami totiž vykazovala zhoršené technické i hygienické podmínky, přítomnost jevů jako je zvýšená fluktuace, závislost na návykových látkách či páchání trestné činnosti. Jako další důležité oblasti vyžadující opatření byly vyhodnoceny problematika dlouhodobě nezaměstnaných osob, bezpečnost a vzdělávání.

V oblastech rodina, bydlení, bezpečnost, zaměstnanost a vzdělávání byly identifikovány intervence, které byly rozepsány na specifické cíle a na opatření, jejichž prostřednictvím mělo dojít k naplnění cílů. Specifické cíle v jednotlivých oblastech byly následující²:

Rodina

- zvýšení kapacit terénní práce, sociálně aktivizační služby, sociální rehabilitace a dalších sociálních služeb, zprovoznění NZDM, zlepšení technického zajištění výkonu sociálních služeb

Bydlení

- vybudování sociálních bytů 1. stupně, návazného sociálního bydlení, azylového bydlení

Bezpečnost

- zajištění pokračování asistentů prevence kriminality, zajištění preventivních aktivit pro mládež, investice do vybavení městské policie

Vzdělávání

- zavedení systému spolupráce MŠ, ZŠ a NNO, investice do školy a zajištění inkluzivních opatření na školách

Zaměstnanost

- zajištění pracovního poradenství, využívání prvků aktivní politiky zaměstnanosti, využití potenciálu města coby zaměstnavatele skrze výběrová řízení na veřejné zakázky

² Citováno ze Strategického plánu sociálního začleňování pro královské město Slaný 2016 – 2018, strana 6

Bydlení

Jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících sociální vyloučení ve Slaném je neuspokojivý stav bydlení sociálně slabých obyvatel. Ve městě funguje „trh s bydlením pro chudé“, tedy poskytování bydlení sociálně slabým, kteří nemají možnost získat standardní bydlení. Situace zde není ani zdaleka taková jako třeba v některých městech Ústeckého kraje, ale důsledky tohoto fenoménu jsou podobné. Zvýšená koncentrace sociálně vyloučených osob ovlivňuje atraktivitu lokalit z pohledu běžné populace. Dokladem toho může být případ Pražské ulice a tzv. Kočárkárny, jež byly jako nebytové prostory v šesti vchodech panelového domu přeměněny soukromou firmou na šest bytových jednotek. Nedostatečná velikost těchto bytů způsobuje, že jejich obyvatelé rozšiřují svůj soukromý prostor do společné chodby a tím vznikají problémy v sousedských vztazích. Obyvatelé Kočárkárny se v bytech většinou neusazují dlouhodobě, což rovněž přispívá ke zhoršení soužití, takže vlastníci sousedních bytových jednotek řešili nespokojenost se situací v domě prodejem bytu a odstěhováním se.

V Pražské ulici, přímo naproti bytovému domu kde jsou Kočárkárny, se nachází také areál bývalých pekárny Luka. Jde o nejproblematičtější slánskou sociálně vyloučenou lokalitu, jež může být jednoznačně považována za příklad „byznysu s chudobou“. V podstandardních podmínkách tu žije asi stovka obyvatel, mezi nimiž převažují sociálním vyloučením ohrožené osoby, které za poskytované bydlení platí nepřiměřené částky. Město se situaci v areálu snaží monitorovat, někteří obyvatelé jsou v kontaktu se sociálními pracovníky neziskových organizací i sociálního odboru, ale na druhou se projevují nedostatky v součinnosti samosprávy se státní správou nebo v komunikaci s vlastníkem a správcem objektu, takže výsledkem je přelidněná lokalita nesoucí s sebou hrozbu výskytu sociálně patologických jevů i infekčních onemocnění.

Řešení problematiky bydlení by tedy mělo být městem vnímáno jako klíčové pro změnu situace sociálním vyloučením ohrožených obyvatel. Jako velice problematická oblast bylo bydlení vyhodnoceno již v Situační analýze. V rámci SPSZ ovšem bylo bydlení „podřazeno“ do oblasti Rodina s odůvodněním, že řešená témata se více zabývají kapacitami sociálních služeb a zapadají více do kontextu této skupiny (SPSZ 2015: 5). Přesto došlo k definování cílů i v oblasti bydlení, mezi něž patřilo vytvoření systému prostupného bydlení a vznik azylového domu a startovacího bydlení. Další opatření k zlepšení situace v oblasti bydlení sociálně vyloučených obyvatel se týkaly městské ubytovny a také zajištění sociálních služeb orientovaných na pomoc s řešením otázky bydlení.

Jediným cílem, jenž byl k podzimu roku 2017 splněn, je zahájení projektu „**Bydlím, tedy jsem!**“ (reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_042/0006169) realizovaného organizací Romodrom, o.p.s. Jedná se o službu poskytovanou ve městě Slaný, zaměřenou přímo na podporu bydlení osob ze sociálně vyloučených lokalit. Hlavním cílem je ubytovat sociálně vyloučené ve standardním bydlení v rámci lokálního trhu s byty a pomoci jim tyto byty udržet.

Ostatní cíle zůstaly nenaplněné. Ve Slaném stále chybí azylový dům, není zde ani noclehárna. Absence těchto služeb nahrává dalšímu rozšiřování nabídky bydlení na trhu s ubytováváním sociálně slabých

obyvatel. Stejně tak nedošlo k vytvoření systému prostupného bydlení. Plány, vytvořit z městské ubytovny sociální bydlení prvního stupně s kapacitou 36 bytů, byly opuštěny. S ohledem na tuto skutečnost nebylo přistoupeno k plánování dalších stupňů prostupného bydlení.

Jak již bylo uvedeno, město prezentovalo záměr zabývat se situací městské ubytovny, která je dlouhodobě ve špatném technickém stavu. Ubytovna měla být zrekonstruována a poté využívána jako první stupeň v systému prostupného bydlení. V průběhu roku 2017 však město zveřejnilo změnu svých plánů s ubytovnou. Novým záměrem je ubytovnu prodat a ze získaných finančních prostředků provést rekonstrukci bytového domu v centru Slaného. Zatím nebylo upřesněno, jak město bude řešit bydlení stávajících obyvatel ubytovny.

Zaměstnanost

Nezaměstnanost ve Slaném je v rámci Středočeského kraje nadprůměrná, je však o něco nižší než v nedalekém Kladně. Podle údajů ze Situační analýzy představovali obyvatelé sociálně vyloučených lokalit necelých 25 % všech nezaměstnaných osob registrovaných na úřadě práce (ačkoli celkově tvoří obyvatelé SVL jen asi 3 – 3,5 % slánské populace). Lze předpokládat, že se tento údaj podstatným způsobem nezměnil. K 31. 10. 2017 podíl nezaměstnaných osob (tj. podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na obyvatelstvu celkem ve stejném věku) činil 4,6 %. K témuž datu bylo ve městě Slaný celkem 458 uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce.

Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ve Slaném k 31. 10. 2017

Uchazeči o zaměstnání v evidenci ÚP- dosažitelní	Podíl nezaměstnaných osob (v %)	Pracovní místa v evidenci ÚP
458	4,6	391

Zdroj: ČSÚ

Zvýšený podíl nezaměstnaných ve Slaném je patrný právě v uvedených lokalitách. Za nejvýznamnější bariéry uplatnění na trhu práce lze označit nekvalifikovanost, nedostatek motivace ke změnám, neochotu řešit nepříznivou životní situaci sám za sebe – spoléhání se na to, že situaci vyřeší někdo jiný, obavy z přijetí legálního zaměstnání kvůli riziku snížení životní úrovně z důvodu splácení exekucí, vykonávání práce „na černo“. V rodinách se často opakuje vzorec chování, kdy mladí lidé velice brzy opouští školní vzdělávání a spokojí se s jistotou příjmu ze sociálních dávek, případně se snaží získat další prostředky z nelegální činnosti. V žádném případě však toto nelze vztáhnout na všechny obyvatele vyjmenovaných lokalit. Žijí tam i lidé, kteří pracují nebo práci aktivně hledají. Z firem, které obyvatele sociálně vyloučených lokalit zaměstnávají, byl zmíněn Amazon, F. X. Meiller.

Jeden ze specifických cílů, jenž byl v rámci SPSZ definován v oblasti zaměstnanosti, představovala realizace projektu zaměřeného na vyhledávání, aktivizaci a motivování osob obtížně zařaditelných na trh práce. Cílem projektu „**Pracovní poradenství Romodrom Slaný**“ (reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_042/0003811) je

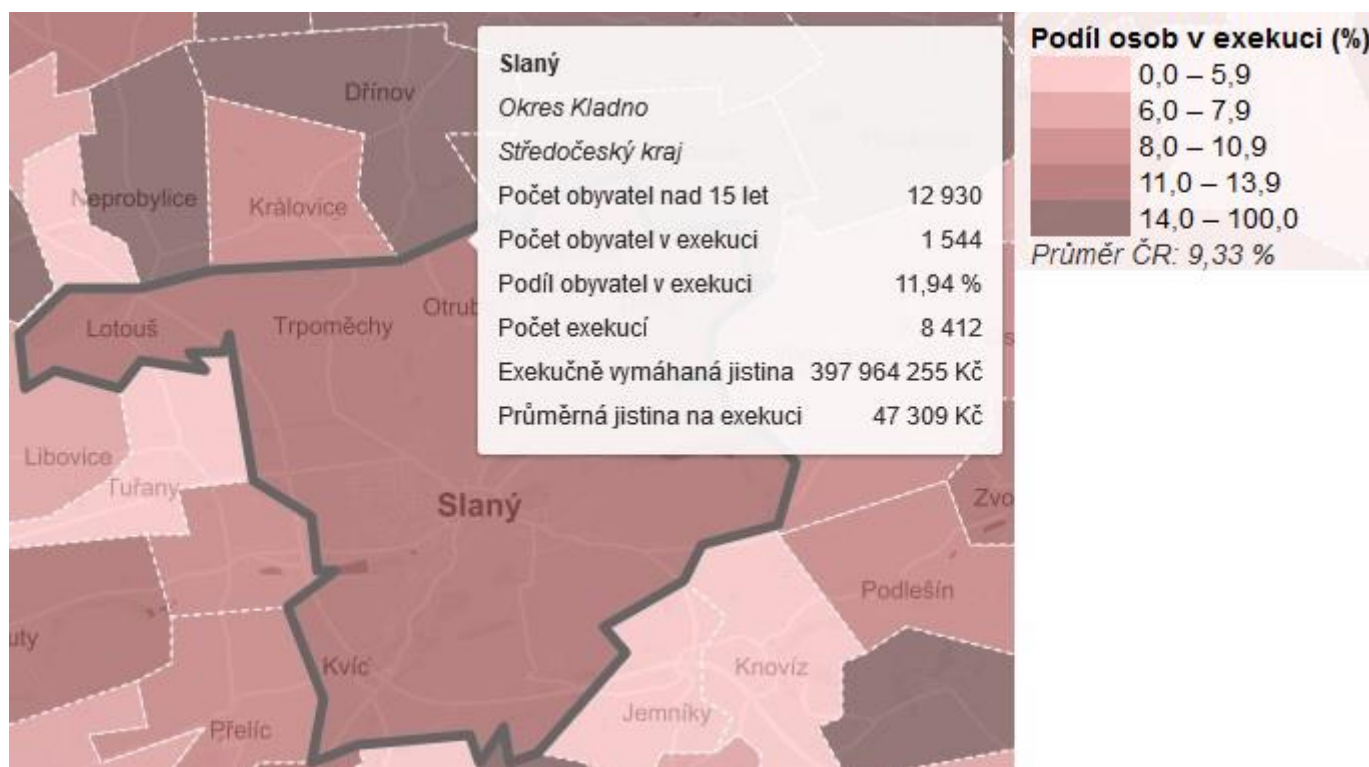
pomocí dlouhodobého individuálního pracovněprávního, motivačního a dluhového poradenství pomoci takto znevýhodněným osobám při vstupu na trh práce. Projekt směřuje ke zlepšení pozice na pracovním trhu u minimálně 80 osob ve městě Slaný. Bude realizován v souladu se SPSZ Slaný v letech 2016-2018. Tímto byl specifický cíl naplněn.

Dalším specifickým cílem bylo vytvoření alespoň 10 míst VPP v rámci městských podniků. Cíl byl splněn pouze částečně, počet vytvořených míst nedosáhl plánované výše. Částečně byl také naplněn specifický cíl, jenž měl směřovat ke zlepšení komunikace a součinnosti mezi všemi relevantními partnery. K tomu došlo už v rámci PS Zaměstnanost, následně byla posílena i koordinace mezi NNO, ÚP a městem; systém však má rezervy a je třeba pokračovat v jeho optimalizaci.

Zadluženost

Lze předpokládat, že vývoj zadluženosti ve Slaném v posledních letech kopíroval vývoj v celé České republice. To znamená, že zadlužení sociálně slabých se zvyšovalo a rostl také počet nařízených exekucí. Podle údajů *Mapy exekucí*³ je v současné době ve Slaném podíl obyvatel v exekuci 11,94 %, což je zhruba o 2,6 % více, než je celorepublikový průměr.

Počet obyvatel v exekuci, počet exekucí, průměrná jistina na exekuci ve Slaném v roce 2017

Zdroj: Mapa exekucí, listopad 2017

³ Viz www.mapaexekuci.cz

Z údajů získaných při vypracovávání Situační analýzy vyplývá, že více než polovina obyvatel sledovaných lokalit byla zatížena exekucí. V analýze se dále upozorňuje na skutečnost, že lidé, kteří projeví ochotu dluhy řešit, přicházejí se žádostí o pomoc nejčastěji až v okamžiku, kdy už bylo vydáno pravomocné rozhodnutí soudu a dluh je nebo brzy bude exekučně zatížen. Poskytovatelé služeb, zejména Romodrom o.p.s. a Poradna pro občanství, občanská a lidská práva o.p.s., v rámci terénních programů v oblasti zadlužení lidem asistují při komunikaci s věřiteli či soudy a exekutory a domlouvají podmínky splátkových kalendářů k úhradě dluhu. Poskytovatelé potvrdili, že uživatelé jejich služeb nakonec stejně nejsou schopni dohodu o splátkách plnit, byť jde nejčastěji o pravidelnou měsíční úhradu maximálně v řádu stokorun.

Dluhová poradna přímo ve Slaném není, odbornou pomoc zadluženým mohou poskytnout poradny v Kladně (např. Zábradlí, středisko křesťanské a sociální pomoci), ve Velvarech nebo v Praze.

Sociální služby

Ve Slaném dlouhodobě působí několik poskytovatelů sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou osoby ohrožené sociálním vyloučením, respektive osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, osoby v krizi, rodiny s dětmi nebo děti a mládež ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy. Tyto organizace realizují svou činnost v lokalitách s vyšším počtem sociálně vyloučených osob. Jde především o Romodrom o.p.s., která poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, terénní programy a sociální rehabilitaci. Dále je to organizace Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s., jež ve Slaném zajišťuje terénní programy. Dalším poskytovatelem sociálních služeb je organizace Tosara, o.s., která poskytuje pedagogické poradenství, doučování dětí a předškolní kroužky v prostorách Domova dětí a mládeže Slaný. Mezi poskytovatele sociálních a podpůrných služeb v obci je třeba zařadit i Městský úřad Slaný.

Jeden ze specifických cílů v oblasti Rodina se týkal navýšení personální kapacity terénních pracovníků. Díky projektu „**Sociální služby Romodrom Slaný I.**“ (reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_042/0005726) došlo ke zvýšení počtu terénních pracovníků organizace o 3 pracovní úvazky. Prostřednictvím dalšího projektu „**Sociální služby Romodrom Slaný II.**“ (reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_042/0005727) se podařilo zajistit poskytování služby sociální rehabilitace.

Mezi cíle, které se podařilo naplnit pouze částečně, se řadí zajištění sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi zaměřené na spolupráci s OSPOD a poskytující doprovodné aktivity typu doučování, výlety, příměstské tábory, akce pro mládež. Volnočasové aktivity jsou řešeny v rámci MPI jako součást neformálního vzdělávání. Služby SAS jsou nakonec financovány z prostředků IP Středočeského kraje; služba je tedy realizována, ale mimo KPSVL.

Cíl, jenž zůstal nenaplněný, byl zaměřen na vytvoření materiálně technického zabezpečení výkonu terénní práce (TP a SAS) v celém regionu Slánska. Mělo jít o provoz mobilní kanceláře – dodávky, která by usnadňovala realizaci terénní práce.

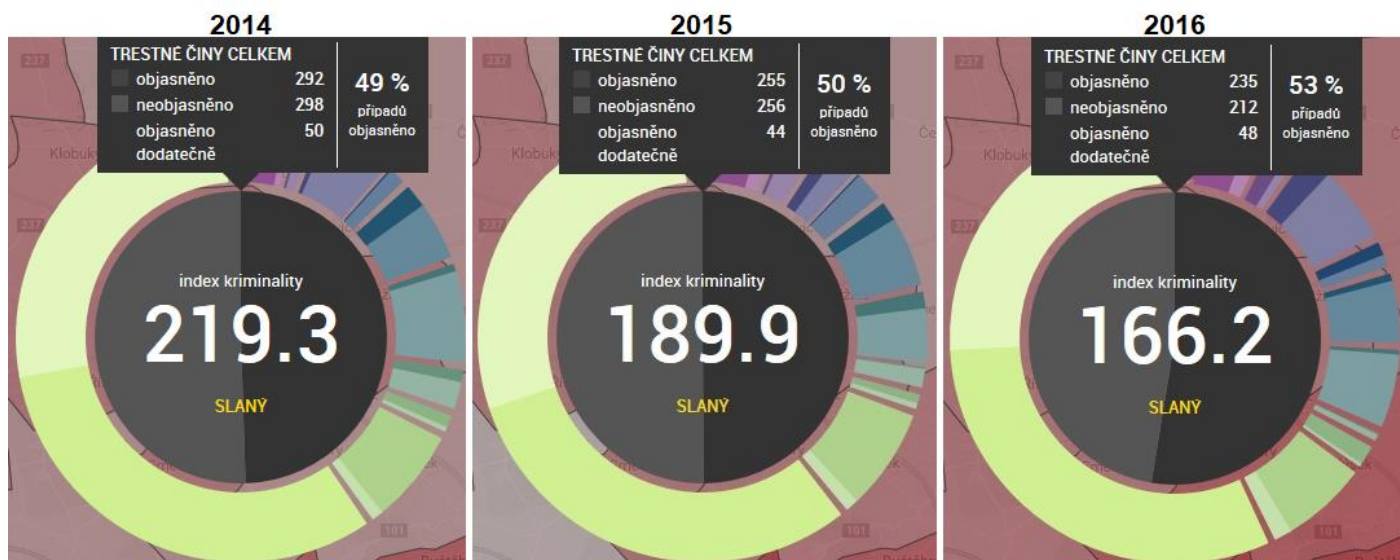

Už v průběhu vypracovávání Situační analýzy aktéři shodně definovali chybějící sociální a doprovodné služby v obci: azylový dům, intervenční centrum pro případy domácího násilí, krizové centrum, zařízení rané péče, aktivity pro mládež (například nízkoprahové zařízení). Potřebnost těchto služeb, které ve Slaném stále nejsou zajištěny, potvrzují relevantní aktéři i v roce 2017.

Bezpečnost

Město Slaný je kriminalitou postižené o něco méně než jiné oblasti Středočeského kraje (po přepočtu trestných činů na obyvatele). Z policejních statistik je zřejmý významný pokles kriminality v letech 2014 až 2016 na území Policie ČR Obvodního oddělení Slaný. V tomto období došlo ke snížení celkového počtu evidovaných trestných činů a ke zvýšení počtu objasněných trestných činů.

Vybrané ukazatele trestné činnosti v území OOP Slaný za období 2014-2016

Zdroj: Mapa kriminality, listopad 2017

Ke snižování míry a závažnosti trestné činnosti značnou měrou přispívají také programy prevence kriminality, ať už jde o programy s celostátní působností nebo programy na místní úrovni. Prevencí kriminality a rizikového chování se ve Slaném zabývá pracovní skupina prevence kriminality. Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytlo městu Slaný dotaci na realizaci projektu „**Prevence kriminality a koordinace bytové problematiky ve Slaném**“ (reg. č. CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_042/0003955). Od 1. ledna 2017 v rámci realizace probíhá výkon funkce 4 asistentů prevence kriminality (APK) s cílem zajištění zlepšení bezpečnostní situace, snadnějšího řešení sousedských sporů a bagatelní kriminality. Dále ve stejném období započal výkon funkce terénního domovníka – preventisty k zajištění zlepšení podmínek pro bydlení v sociálně vyloučených lokalitách (SVL), s důrazem na zvýšení pocitu odpovědnosti pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a pomoci jim s pracovními návyky, včetně zlepšení vztahů mezi těmito osobami a širokou veřejností. Doba realizace projektu je stanovena na 36 měsíců, s předpokládaným

ukončením k 31. prosinci 2019. Realizací tohoto projektu byl naplněn jeden ze specifických cílů v oblasti Bezpečnost.

Naopak nedošlo ke splnění dalšího cíle, jímž bylo zajištění adekvátního prostředí pro bezpečné trávení volného času ve městě a zejména v okolí ubytovny v Ouvalově ulici (hřiště, posezení). Cíl nebyl naplněn kvůli problémům s financováním rekonstrukce vlastní ubytovny.

Další cíl zaměřený na podpoření práce Městské policie, zejména formou investic do mobilních kamerových bodů, včetně dronu s termokamerou pro monitoring problémových míst ve městě, byl naplněn částečně. Městská policie prozatím disponuje fotopastmi.

Téma prostituce v lokalitách nebo mimo ně není ve Slaném nijak zvlášť frekventované. Drogy jsou ve městě rozšířené a Městská policie spolupracuje s Policií ČR při podezření na výrobu a distribuci drog. V lokalitě Trpoměchy a v areálu bývalých pekáren Luka dochází podle informací aktérů k distribuci a někdy i k výrobě drog. Areál Luka je z bezpečnostního hlediska považován strážníky i policisty za nejproblematictější objekt z důvodu horší přístupnosti přímo z ulice. V součinnosti s Městskou policií probíhá drogová prevence na slánských školách.

Město Slaný v minulosti přistoupilo k částečné regulaci hazardu. Od roku 2011 existuje seznam povolených míst, kde hrací automaty a terminály mohou být. Zrušeny byly pouze herny, které dostaly do rozporu se zákonem, například ty v blízkosti školních zařízení.